

Meðan fiskivinnan steðgar upp bólgnað almenni sektorurin

Meðan játtanin til almenna sektorin sum heild eru óskerdar verður fiskivinnan, ið skal bera øllum øðrum uppi, skerd meira og meira. Tað er tí greitt, at høvuðsvinnan steðgar upp longu stutt eftir nýggjar sigur Føroya Reiðarafelag í skrivi til lögtingið.

-Vit krevja, at fiskivinnan verður ikki brúkt sum jarnbrot og undanfórsla tingsins tíðliga í 1993 til at útvega okkara bólgnaða almenna sektori, sum enn einki hevur merkt til kreppuna, enn meir inntøkur við skatti og tolli. Tað tænið bert til av avskepla føroyska búskapin og samfelagið sigur nevndin í Reiðarafelagnum.

Føroya Løgting,
Tinghúsvægi,
Tórshavn

Nú uppskot til figgjárlóg 1993 er um at verða samtykt, og kósir fyri almenna partin av búskapinum um at verða lógð, loyvir Reiðarafelagið sær at greiða lögtingslimum frá nøkrum av sínum sjónarmiðum:

Fiskivinnan hevur verið, er og verður høvuðsvinna landsins. Hon útvegar um 80% av útflutningsvirðinum. (Onnur 20% fáast frá alivinnuni). Sostatt stavar nógv størsti parturin av verkliga grundarlag búskaparins og vælferð fólksins frá fiskivinnuni. Utan fiskiskap og fiskavirking

var lítill annað virksemi til.

Umframt sín egnu rakstrar- og kapitalkostnað hevur fiskivinnan beinleiðis og umvegis borið upp tí stóðugt økjandi virkseminum og útreiðslunum hjá tí almenna. Frá 1975 til 1989 øktust almennu útreiðslurnar úr 553 mió. kr. upp í 3.527 mió. kr. (statsstudulin íroknaður). Sama tíðarbil øktust útflutningsvirðið úr 465 mió. kr. upp í 2.375 mió. kr. (Í 1989 íroknað 500 mió. kr. frá alifiski).

So meðan útflutningsvirðið av fiskiskapi føroyinga frá 1975 til 89 bert er 4-faldað, meir enn 6-faldaðist almenna peningánýtslan. Somu tíð er tímalønin økt hálvafjórðu ferð, men fiski-

prísirnir í miðal eru bert tví-faldaðir.

Eftir 1977 hevur føroysk fiskivinna fílsamt vaksandi mun nýðst at klára seg við avmarkaða tilfeinginum á landgrunninum. Veidinnøgdin av botnfiski toppaði í 1984 við 137.000 tons, men kemur í 1992 niður á um 80.000 tons. Henda niðurgongd stavar frá viðkaðum meskum, steiging av stórum økjum á landgrunninum og Føroya Banka, av veiðitrysti og av náttúrligum orsökum.

Tað merkir, at fiskivinnan við fyrst støðugar, men síðan 1985 fallandi veiðnøgð hevur borið ikki bert sínar egnu rakstrar- og kapitalútreiðslur, men *harumframt*

hevur hon borið eitt støðugt vaksandi alment virksemi, hækkandi lønarlag og økjandi útreiðslustøði uppi á landi.

Til tess at gera fiskivinnuna føra fyri at klára hesar alsamt tyngri og tyngri gjaldsbyrðar, sum henni eru álagdar politiskt, hava skiftandi landsstýri og lögting endurrindað fiskivinnuni ein part av hesum útreiðslum hennara sum studning um landskassan. Hesin studningur, prísiskoyti, endurrindan ella hvat afturberingin verður kallað millum manna, hevur sett ta berandi høvuðsvinnu landsins í eina olussustøðu. Vanlig fatan millum manna hevur verið, at fiskivinnan

Jákup Sólstein, formaður í Reiðarafelagnum

nassar upp á skattgjaldarum landsins, og at best var, um hon bleiv niðurlögð, rikin øðrvísi ella av øðrum enn teim fiskimonnunum og reiðarum, hvørs megináhugi var at fáa sum mest av studningi úr landskassanum.

Veruleikin er, at landsins politikarar hava leskað fiskivinnuna ymsar studningar afturfyri at áleggja hesi høvuðsvinnu landsins órimiliga tungar gjaldsbyrðar til almenna virkseminum uppi á landi.

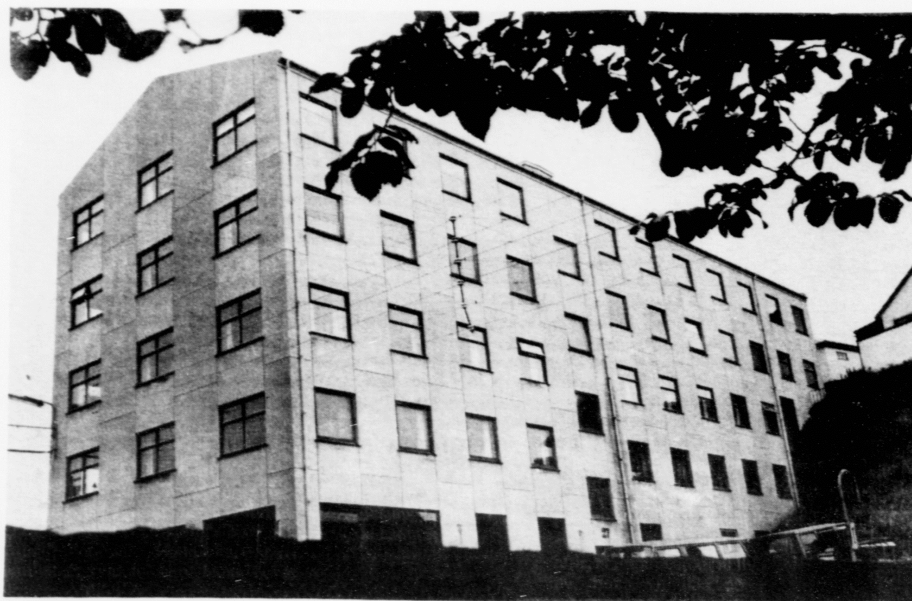
Men við landsstýrisskiftið í 1989 kom vend í. Síðan tá er afturberingin til fiskivinnuna úr landskassanum fallin sum her víst:

1989:	463 mió. kr.
1990:	409 mió. kr.
1991:	370 mió. kr.
1992:	251 mió. kr.
1993:	150 mió. kr. (harav 75 mió. kr. fluttar inn undir Almennamál).

Lágir marknaðarprísir á fiski, fallandi veiðnøgð og minkandi prísiskoyti samvirka til, at fiskivinnan verður syndrað komandi ár. Hon má greiða sama rakstrar- og kapitalkostnað sum áður við minni inntøku. Men eisini eru politisku krøvini til hennara at gjalda fyri alment virksemi tey somu sum higartil.

Fiski- og útgerðarmenn ganga sum aðrir landsins borgarar undir tær lógir og reglur, sum lögtingið áleggur hesum samfelag at liva eftir. Eisini lata vit okkum lynda stórbroytingar í landsins fiskivinnupolitikki, eitt nú at skipatalið verður skert, so skip og virki hvíla betur í sær sjálvum undir givnum marknaðarkorum.

Men tað býður okkum ímóti, og vit loyva okkum at ávara tingmenn móti avleiðingunum nú, áðrenn figgjárlógin 93 verður samtykt, at mannarnir verður gjørdur politiskt móti fiski- og útgerðarmonnunum, nú afturberingin frá fiskivinnuni um figgjárlógina er skerd við 2/3 síðan 1989 og við 40% frá 92 til 93. Tað ber ikki til hjá fiski- og útgerðarmonnunum at klára sínar egnu og skipanna gjaldskyldur við upp í helvtarlækking í hýrum og inntøkum longu komandi ár.

Almennir stovnar verða ikki skornir tilsvarandi sum fiskivinnan og hetta heldur Reiðarafelagið er skeið. Tilvildarlig mynd